

Số: 29/2021/QĐST-DS

Hà Đông, ngày 17 tháng 3 năm 2021

**QUYẾT ĐỊNH SƠ THẨM
GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v “Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết”**

TÒA ÁN NHÂN DÂN QUẬN HÀ ĐÔNG, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Ngô Thị Ánh

Thư ký phiên họp: Ông Nguyễn Mạnh Đức

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội tham gia phiên họp: Bà Nguyễn Phương Nhung - Kiểm sát viên

Ngày 17 tháng 3 năm 2021, tại trụ sở Tòa án nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 123/2020/TLST-DS ngày 06 tháng 10 năm 2020 về việc “Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết” theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 13/2021/QĐST-DS ngày 02 tháng 3 năm 2021, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:* ông Nguyễn Mạnh Đ, sinh năm 1940; nơi cư trú: Số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội; có mặt tại phiên họp.

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến yêu cầu giải quyết việc dân sự:*

+ Chị Nguyễn Thị N, sinh năm 1976; nơi cư trú: Số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội; có mặt tại phiên họp;

+ Anh Nguyễn Thanh B, sinh năm 1979; nơi cư trú: Số nhà xxx tổ Y Khu 5, phường Chánh N1, thành phố TDM, tỉnh Bình Dương; vắng mặt tại phiên họp;

+ Anh Nguyễn Mạnh Đ1, sinh năm 1985; nơi cư trú: Số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội; vắng mặt tại phiên họp.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

- Theo nội dung đơn yêu cầu, nội dung trình bày của ông Nguyễn Mạnh Đ tại Tòa án: ông Nguyễn Mạnh Đ và bà Hoàng Thị O đăng ký kết hôn ngày 15/3/1976 tại Ủy ban hành chính thị xã Hà Đông, tỉnh Hà Tây (nay quận Hà Đông, thành phố Hà Nội), được cấp Giấy khai kết hôn số 65 năm 1976. Cuộc sống vợ chồng hạnh phúc, ông bà sinh được 03 người con là chị Nguyễn Thị N, sinh năm 1976; anh Nguyễn Thanh B, sinh năm 1979 và anh Nguyễn Mạnh Đ1, sinh năm 1985. Cả gia đình sinh sống ổn định bình thường tại Số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội. Đến khoảng tháng 5 năm 2012, do sửa nhà nên cả gia đình thuê nhà tại Khu tập thể số x, Ngõ yy Hà Trì z, phường HC, quận HĐ, thành phố Hà Nội (cách nhà cũ của ông bà khoảng 03km) để ở. Đêm ngày 22/5/2012 trời mưa rất to, nước mưa tràn cả vào trong nhà. Khoảng 11 giờ đêm, cả gia đình chốt cửa đi ngủ, chốt cửa trong cẩn thận nhưng sáng hôm sau thì không thấy bà O đâu. Mọi người cho rằng bà O đi chợ vì cửa vẫn khóa (khóa chìm). Đến trưa không thấy bà O về, cả nhà đi tìm nhưng không thấy bà O. Khi đi, bà O không mang theo giấy tờ, tiền bạc. Sau đó, ông Đ và các con đã làm thủ tục trình báo Công an phường, Công an quận và Công an thành phố Hà Nội. Gia đình cũng dán tờ rơi, thông báo tìm kiếm trên Truyền hình Hà Nội I và Truyền hình Hà Nội II. Bảo hiểm xã hội cắt lương hưu của bà O từ tháng 7 năm 2012 cho đến nay. Công an phường ML có văn bản đề nghị PC52 truy tìm người mất tích nhưng cho đến khi ông Đ có đơn yêu cầu tuyên bố bà O mất tích thì vẫn không nhận được thông tin về bà O đang ở đâu. Chính vì vậy, Quyết định số 01/2017/QĐST-VDS ngày 29/3/2017 của Tòa án nhân dân quận Hà Đông đã tuyên bố bà Hoàng Thị O mất tích. Kể từ ngày Tòa án tuyên bố bà O mất tích cho đến nay, ông Đ và những người con của ông không nhận được bất kỳ thông tin gì về việc bà O đang ở đâu. Để bảo đảm quyền lợi của ông Đ và các con chung của ông với bà O, ông Đ đề nghị Tòa án nhân dân quận Hà Đông tuyên bố bà Hoàng Thị O, sinh năm 1954, chỗ ở trước khi mất tích: Số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội là đã chết.

- Các con của ông Đ là chị Nguyễn Thị N, anh Nguyễn Thanh B và anh Nguyễn Mạnh Đ1: chị N và anh Đ1 trình bày trực tiếp tại Tòa án, anh B có bản tự khai gửi đến Tòa án, cả ba người đều trình bày về việc bà O đi biệt tích, thống nhất nội dung ông Đ trình bày ở trên; đồng thời không có ý kiến gì khác đối với yêu cầu của ông Đ về việc đề nghị tuyên bố bà O là đã chết.

- Tòa án nhân dân quận Hà Đông đã xác minh tại Công an phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội, qua kiểm tra sổ sách quản lý về cư trú, Công an phường ML xác nhận hiện tại bà Hoàng Thị O không sinh sống tại địa chỉ Số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội.

- Tòa án nhân dân quận Hà Đông đã xác minh tại Công an phường HC, quận HĐ, thành phố Hà Nội, qua kiểm tra sổ sách quản lý về cư trú, Công an phường HC xác nhận hiện tại bà Hoàng Thị O không sinh sống tại địa chỉ nhà thuê số x, Ngõ yy Hà Trì z, phường HC, quận HĐ, thành phố Hà Nội.

- Sau khi thụ lý việc dân sự, Tòa án nhân dân quận Hà Đông đã ra Quyết định số 3225/QĐ-TA ngày 26/10/2020 thông báo tìm kiếm người bị yêu cầu tuyên bố là đã chết. Thông báo này đã được đăng trên Báo Pháp luật và Xã hội trong ba số liên tiếp 117, 118 và 119 ra các ngày 29/10/2020, 31/10/2020 và 03/11/2020; Cổng thông tin điện tử của Tòa án nhân dân tối cao ngày 06/11/2020; Cổng thông tin điện tử của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội ngày 11/12/2020 và phát sóng trên Đài tiếng nói Việt Nam, kênh phát sóng VOV2 các ngày 11, 12 và 13 tháng 11 năm 2020.

- Tại phiên họp, đại diện Viện Kiểm sát nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội phát biểu quan điểm về việc giải quyết vụ việc:

+ Về tố tụng: Tòa án nhân dân quận Hà Đông thụ lý giải quyết đơn yêu cầu tuyên bố bà Hoàng Thị O đã chết là đúng thẩm quyền. Thẩm phán, Thư ký, người tham gia phiên họp đã tuân thủ các quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự trong quá trình giải quyết việc dân sự kể từ khi thụ lý cho đến khi mở phiên họp. Tại phiên họp, Thẩm phán đã thực hiện đúng các quy định của pháp luật.

+ Về nội dung: căn cứ các tài liệu có trong hồ sơ việc dân sự có đủ cơ sở chấp nhận yêu cầu của ông Nguyễn Mạnh Đ. Đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu của ông Nguyễn Mạnh Đ, tuyên bố bà Hoàng Thị O là đã chết. Quan hệ về nhân thân, tài sản của bà O được giải quyết như đối với người đã chết.

+ Về lệ phí Tòa án: Đề nghị miễn lệ phí Tòa án cho ông Nguyễn Mạnh Đ vì ông Đ là người cao tuổi.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân quận Hà Đông nhận định:

[1] Thủ tục tố tụng:

- Về xác định quan hệ pháp luật và thẩm quyền giải quyết: đơn của ông Nguyễn Mạnh Đ yêu cầu tuyên bố bà Hoàng Thị O, sinh năm 1954, có nơi cư trú cuối cùng: số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội là đã chết, là loại việc dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội theo quy định tại khoản 4 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35; điểm b khoản 2 Điều 39 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015.

- Về những người tham gia tố tụng:

+ Theo lý lịch cá nhân của ông Nguyễn Mạnh Đ có xác nhận của chính quyền địa phương nơi ông Đ cư trú, ông Nguyễn Mạnh Đ và bà Hoàng Thị O có 03 người con đẻ là chị Nguyễn Thị N, sinh năm 1976; anh Nguyễn Thanh B, sinh năm 1979 và anh Nguyễn Mạnh Đ1, sinh năm 1985.

+ Theo xác nhận của Ủy ban nhân dân xã Chính N2, huyện KĐ, tỉnh Hưng Yên, bà Hoàng Thị O có bố đẻ là cụ Hoàng Văn Th, sinh năm 1909; mẹ đẻ là cụ Ngô Thị M, sinh năm 1927, đều trú quán tại thôn DP, xã Chính N2, huyện KĐ, tỉnh Hưng Yên, hiện bố, mẹ đẻ của bà O đều đã chết.

Căn cứ nội dung đơn yêu cầu của ông Nguyễn Mạnh Đ là chồng của bà O về việc yêu cầu tuyên bố bà O là đã chết, Tòa án xác định những người có quyền, lợi ích liên quan là các con đẻ của ông Đ và bà O. Căn cứ khoản 6 Điều 68 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015, Tòa án đưa các con đẻ của ông Đ và bà O tham gia tố tụng với tư cách người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến yêu cầu giải quyết việc dân sự.

Tòa án đã tổng đạt hợp lệ Quyết định mở phiên họp cho các đương sự. Anh Nguyễn Thanh B và anh Nguyễn Mạnh Đ1 vắng mặt không có lý do. Tuy nhiên, trong giai đoạn chuẩn bị xét đơn yêu cầu, Tòa án đã nhận được bản tự khai của anh B, trong đó anh B đề nghị được vắng mặt trong các buổi làm việc của Tòa án. Anh B và anh Đ1 đều đã có bản tự khai, đồng ý với yêu cầu của ông Đ, không có ý kiến gì khác. Căn cứ quy định tại khoản 3 Điều 367 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015, Tòa án tiến hành phiên họp vắng mặt anh B, anh Đ1.

[2] Về các căn cứ xem xét đơn yêu cầu:

[2.1] Ông Nguyễn Mạnh Đ và bà Hoàng Thị O đăng ký kết hôn ngày 15/3/1976 tại cơ quan Nhà nước có thẩm quyền, được cấp Giấy khai kết hôn số 65 năm 1976 nên hôn nhân của ông bà là hợp pháp. Sự việc bà O biệt tích từ tháng 5 năm 2012 và kể từ ngày 29/3/2017 Tòa án tuyên bố bà O mất tích, vẫn không có tin tức về bà O, đã ảnh hưởng đến quyền, lợi ích của chồng bà là ông Đ, do đó ông Đ có quyền yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Hoàng Thị O là đã chết theo quy định tại Điều 391 của Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2.2] Quyết định thông báo tìm kiếm bà Hoàng Thị O đã được đăng trên các phương tiện thông tin đại chúng theo đúng quy định tại các điều 385 và 388 của Bộ luật Tố tụng dân sự. Ngày đăng, phát thông báo đầu tiên là ngày 29/10/2020, đã trên 04 tháng mà vẫn không có tin tức về bà O.

[2.3] Xét thấy, kể từ ngày Quyết định số 01/2017/QĐST-VDS ngày 29/3/2017 của Tòa án nhân dân quận Hà Đông tuyên bố bà Hoàng Thị O mất tích có hiệu lực pháp luật, đến nay đã trên 03 năm, những người thân thích của bà Hoàng Thị O và chính quyền địa phương nơi bà O cư trú cuối cùng vẫn không có tin tức xác thực bà O còn sống. Căn cứ vào điểm a khoản 1 Điều 71 của Bộ luật Dân sự năm 2015 có đủ cơ sở chấp nhận yêu cầu của ông Nguyễn Mạnh Đ về việc tuyên bố bà Hoàng Thị O đã chết.

[3] Về xác định ngày chết của bà Hoàng Thị O: theo khoản 2 Điều 71 của Bộ luật Dân sự năm 2015, Tòa án căn cứ quy định tại khoản 1 Điều 71 của Bộ luật Dân sự năm 2015 để xác định ngày chết của bà O, theo đó, ngày chết của bà O là ngày tiếp theo sau 03 năm kể từ ngày quyết định của Tòa án tuyên bố bà O mất tích có hiệu lực pháp luật.

Quyết định tuyên bố bà O mất tích không có kháng cáo, kháng nghị. Tuy nhiên, theo quy định tại Điều 372 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015, thời hạn kháng cáo của đương sự và kháng nghị của Viện kiểm sát cùng cấp là 10 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định; thời hạn kháng nghị của Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp là 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định. Căn cứ Điều 183 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015; áp dụng các điều 147, 148 của Bộ luật Dân sự năm 2015, Quyết định số 01/2017/QĐST-VDS ngày 29/3/2017 của Tòa án nhân dân quận Hà Đông có hiệu lực pháp luật từ ngày 14/4/2017, tính đến hết ngày 14/4/2020 đủ 03 năm, do đó ngày chết của bà O là ngày 15/4/2020.

[4] Hậu quả pháp lý của việc tuyên bố một người là đã chết: căn cứ vào Điều 72 của Bộ luật Dân sự năm 2015 quy định quan hệ nhân thân và quan hệ tài sản của người bị tuyên bố là đã chết:

1. Khi quyết định của Tòa án tuyên bố một người đã chết có hiệu lực pháp luật thì quan hệ về hôn nhân, gia đình và các quan hệ nhân thân khác của người đó được giải quyết như đối với người đã chết.

2. Quan hệ tài sản của người bị Tòa án tuyên bố là đã chết được giải quyết như đối với người đã chết; tài sản của người đó được giải quyết theo quy định của pháp luật về thừa kế.

[5] Về lệ phí yêu cầu giải quyết việc dân sự: ông Nguyễn Mạnh Đ, sinh năm 1940, tại thời điểm nộp đơn yêu cầu đã trên 60 tuổi, theo quy định tại Điều 2 Luật Người cao tuổi, ông Đ là người cao tuổi, thuộc trường hợp được miễn nộp lệ phí dân sự sơ thẩm theo quy định tại điểm đ khoản 1 Điều 12 Nghị quyết số 326/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ vào khoản 4 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35; điểm b khoản 2 Điều 39, 367, 370, 371, 372, 391, 392, 393 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015;

- Căn cứ vào điểm a khoản 1, khoản 2, khoản 3 Điều 71; Điều 72 của Bộ luật Dân sự năm 2015;

- Căn cứ các điều 149, 150 của Bộ luật Tố tụng dân sự; điểm đ khoản 1 Điều 12 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về án phí, lệ phí Tòa án,

1. Chấp nhận yêu cầu giải quyết việc dân sự của ông Nguyễn Mạnh Đ về việc tuyên bố bà Hoàng Thị O là đã chết.

Tuyên bố bà Hoàng Thị O, sinh năm 1954, địa chỉ nơi cư trú cuối cùng: Số nhà xx Nguyễn Văn T, Tổ 5, phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội là đã chết. Ngày chết của bà Hoàng Thị O là ngày 15/4/2020.

Khi quyết định của Tòa án tuyên bố bà Hoàng Thị O đã chết có hiệu lực pháp luật thì quan hệ về hôn nhân, gia đình và các quan hệ nhân thân khác của bà O được giải quyết như đối với người đã chết.

Quan hệ tài sản của bà O bị Tòa án tuyên bố là đã chết được giải quyết như đối với người đã chết; tài sản của bà O được giải quyết theo quy định của pháp luật về thừa kế.

2. Lệ phí giải quyết việc dân sự: ông Nguyễn Mạnh Đ được miễn lệ phí Tòa án.

3. Về quyền kháng cáo, kháng nghị: người yêu cầu giải quyết việc dân sự, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến yêu cầu giải quyết việc dân sự có mặt tại phiên họp có quyền kháng cáo trong hạn 10 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định. Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến yêu cầu giải quyết việc dân sự vắng mặt tại phiên họp có quyền kháng cáo trong hạn 10 ngày, kể từ ngày nhận được Quyết định giải quyết việc dân sự hoặc kể từ ngày Quyết định được thông báo, niêm yết theo quy định của pháp luật. Viện kiểm sát nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội có quyền kháng nghị trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- Dương sự;
- Viện kiểm sát nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội;
- Chi cục Thi hành án dân sự quận Hà Đông, thành phố Hà Nội;
- Ủy ban nhân dân phường ML, quận HĐ, thành phố Hà Nội;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Ngô Thị Ánh